

POPERA GA GÁRATAANEWA YEXMAGÜXÜ GA YAXÖGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

*Pauru rü nüxü narümxoxë ga yema yaxögüxü ga
Gárataaneärü iñanegüwa yexmagüxü*

¹⁻² Pa Toeneëgü i Yaxögüxü i Gárataaneärü iñanegüwa Ngëxmagüxüx, choma i Pauru rü namaä i guxüma i taeneëgü i nuã chauxütawa ngëxmagüxü nixï i pexcèx tanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choxü nixï ga namugüxü ga Ngechuchu ya Cristu rü Tanatü ya Tupana. Rü aixcüma tama duüxügü nixï ga choxü unetagüxü na chanaxüxüçèx i ñaã Tupanaärü puracü. Natürü Tanatü ya Tupana ga Ngechuchuxü írüdaxëëcü rü nümatam ya Ngechuchu ya Cristu nixï ga choxü naxunetagüxü. ³ Rü chanaxwëxe i Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraäcü pexü narüngüxëë rü pexü nataäëxëë. ⁴ Rü nüma ga törü Cori ya Ngechuchu rü nügü inaxä na törü pecaducèx nayuxüçèx na nüxna tüxü ínanguxüxëëxüçèx i guxüma i ñoma i naäneärü chixexü. Rü yemaäcü nanaxü, yerü yema nixï ga Tanatü ya Tupanaärü ngúchaü. ⁵ ¡Namexëchi ya Tupana i guxüguma! Rü ngëmaäcü yii.

Nataxuma i to i ore i tüxü maxëxëëxü

⁶ Rü yema na Cristuaxü pengechaütümüügüxüçèx nixï ga pexna naxuxü ya Tupana na

penayaxuxüçèx i maxü i taguma gúxü. Rü ñuxma rü poraäcü chabaitchiäe, erü paxaxüchi ipenaxügü na Tupanana pixigachixü, na nawe perüxixüçèx i to i nguxéëetae i nagu perüxñüëgu rü pexü maxëxéëxü. ⁷ Natürü tama aixcüma nangëxma i to i nguxéëetae i nawa nayaxuxü i maxü i taguma gúxü. Natürü nangëxma i ñuxre i duüxügü i pexü naguxchaxëëchaüxü, rü nanaxüchicüügüchaü i ngëma nguxéëetae i mexü ga pemaä nüxü chixuxü ga Cristuchiga. ⁸ Rü toma rü marü pexna tanaxä ga yema nguxéëetae i aixcüma ixixü i Ngechuchuchiga. Rü ngëxguma chi texé pexü ngúexéëgu i to i nguxéëetae, rü name nixi i noxtacüma Tupana tüxü napoxcu. Rü woo choma chixigu, rü éxna tacü rü Tupanaärü orearü ngeruü i daxücüäx yixigu i pexü nguxéëxü i to i nguxéëetae, rü name nixi i noxtacüma Tupana tüxü napoxcu. ⁹ Rü ñuxma rü wena pemaä nüxü chixu ga yema noxri pemaä nüxü chixuxü. Rü ngëxguma chi texé pexü ngúexéëgu i wüxi i to i nguxéëetae i tama yema noxri peyaxuxürüü ixixü, rü name nixi i noxtacüma Tupana tüxü napoxcu. ¹⁰ Rü tama chomaä na petaäegüxüçèx nixi i ngëma ñachaxü. Erü tama naxcèx chadau na duüxügü chomaä taäegüxü, natürü Tupana chomaä taäexüçèx nixi i chadauxü. Erü ngëxguma chi duüxügüxüxicatama chataäexëëchaügu, rü tãu chima Cristuarü puracütanüxü chixi.

*Ñuxäcü Pauruxü nayaxu ga Tupana na norü pru-
racüwa namuäxüçèx*

¹¹ Natürü, Pa Chaueneëgüx, chanaxwèxe i nüxü pecuèx na ñaä ore i mexü i nüxü chixuxü, rü tama

duǔxügüäëwa yiñxü na ne naxüxü. ¹² Yerü tama wüxi ga duǔxüxütawa naxcèx changux. Natürü Ngechuchu ya Cristutama nixi ga choxü nüxü cuèxëëcü. ¹³ Pema rü marü nüxü pexñüëchiga na ñuxäcü chamaxüxü ga ūpa ga yexguma Yudíugücümagu chixüxgu. Rü nüxü pexñüëchiga na ñuxäcü poraäcü nawe chingëchigüxü ga guxüma ga Tupanaärü duǔxügü ga yaxögxüxü rü ñuxäcü chixri namaä na chaxüpetüxü na yemaäcü nüxü nüxü charüxoëëxüçèx ga yema na Ngechuchuaxü yaxögüäxü. ¹⁴ Rü muxüma ga chautanüxügü ga Yudíugü ga chorü nayaäxgürañxüärü yexera nagu chixü ga yema Yudíugücüma. Yerü norü yexera meäma chayanguxëë ga nacümagü ga nuxcümaügüxü ga chorü oxigü nagu ixü. ¹⁵⁻¹⁶ Natürü yexguma tautama chabuxgu, rü woetama Tupana choxü naxuneta na choxü namuxüçèx na chanaxüxüçèx i norü puracü. Rü nüma rü chauxcèx naca na noxru chixixüçèx yerü poraäcü choxü nangechaü. Rü yexguma Tupana naxwèxegu, rü choxü nüxü nacuëxëë ga Nane ya Cristu. Rü yemaäcü nanaxü na ngëma duǔxügü i tama Yudíugü ixígüxümaä nüxü chixuxüçèx na ñuxäcü Ngechuchugagu tükü nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü. Rü yexguma yemaäcü Tupana choxü nüxü cuèxëëgu ga Nane, rü taxúenama chayaca. ¹⁷ Rü bai ga Yerucharéüwa na chaxüxü na nüxna chayaçaxüçèx ga yema togü ga ngúexügü ga nüxira Tupana imugüxü. Natürü ga choma rü yexgumatama Arábiaanewa chaxü. Rü yemawena, rü Damacuarü ñänecèx chataegu. ¹⁸ Rü tomaëxpüx ga taunecügwena rü düxwa Yerucharéüwa chaxü na Pedruxü chacuáxüçèx.

Rü 15 ga ngunexütama naxütawa chayexma.
¹⁹ Rü yéma nüxü chadau ta ga Chaütiágu ga törü Cori nañeeñ. Natürü taxuüma ga togü ga ngúexügü ga törü Cori imugüxüxü chadau.
²⁰ Rü Tupana choxü nadau na aixcüma yiixü i ngëma ore i ñuxma pexcèx chaxümatüxü. ²¹ Rü yemawena, rü Chíriaanewa rü Chiríchiaanewa chaxü. ²² Natürü yema taeneëgü ga Cristuaxü yaxõgüxü ga Yudéaanewa yexmagüxü, rü taguma choxüxüchi nadaugü. ²³ Rü yema nüxü naxñüexü ga chauchiga rü ñañicatama nixi.

“Rü ngëma Pauru ga ũpa tawe ingëchigüxü, rü ñuxma rü duüxügümañ nüxü nixu i Tupanaärü ore i mexü, rü namaã nayaxucuxë na Cristuaxü yaxõgüäxüçèx. Rü ngëmaäcü nanaxü i ñuxma rü woo ga noxri rü inayanaxoxëëchaü ga yema ore”, ñaxü. Rü yexicatama nixi ga chauchiga ga nüxü naxñüexü. ²⁴ Rü yexguma ga yema duüxügü rü Tupanaxü nicuëxüögü nagagu ga yema Tupana chomaã üxü.

2

Yema togü ga ngúexügü ga Tupana imugüxü rü meä Pauruxü nayauxgü

¹ Rü 14 ga taunecüwena rü wenaxärü Yerucharéüwa chaxü namaã ga Bernabé. Rü Titu rü ta íchayaga. ² Rü yéma chaxü yerü Tupana choxü nüxü nacuëxëë ga na nanaxwëxexü na yéma chaxüxü. Rü yéma Yerucharéüwa, rü yema yaxõgüxüärü äëxgacügümañicatama changutaquëxe. Rü meäma namaã nüxü chixu ga nachiga ga yema Tupanaärü ore i mexü ga

nüxna chaxăxű ga yema duňxügü i tama Yudíugü ixígüxű. Rü yemaäcü meäma namaä nüxű chixu na ñuxäcü na yiňxű ga chorü nguxëëtae, yerü tama chanaxwèxe na yixcüra rü choxű nüxű naxoexű rü ngëmaäcü natücxemamare na yiňxű i ngëma puracü i chaxüxű. ³ Rü yema yaxõgüxű, rü nümagü rü ta norü me nixi ga yema chorü nguxëëtae. Rü yemacèx rü woo tama Yudíu na yiňxű ga Titu rü taguma na ínawiechëxmüpëzechiraňxű, natürü yema äëxgacügü rü tama nanamu na ínawiechëxmüpëzechiraňxüçèx. ⁴ Natürü aixcüma nixi ga ñuxre ga taeneëgüneta ixígüxű ga bexmamare tatanügu nachocuxű. Rü yemagü nixi ga naxwèxegüxű na inawiňchëxmüpëzechiraňxű i ngëma yaxõgüxű i tama Yudíugü ixígüxű. Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarü duňxügü ixígüxű, rü yema taeneëgüneta rü bexma tatanügu nachocu na tüxű nangugügxüçèx na ñuxäcü Cristu nüxna tüxű ínguxüxéexű ga yema mugü ga Moïché ümatüxű. Yerü nümagü nanaxwèxegü na wenaxärü nagu ixixű ga yema mugü ga guxchaxű ga Moïché ümatüxű. ⁵ Natürü bai ga írarüwa naga na taxinüexű ga yema duňxügü. Yerü tama tanaxwèxegü na texé pexű naxüchicüüxű i ngëma ore i mexű i aixcüma ixixű i tamaä nüxű ixuxű i ñuxäcü tüxű na nangëxmaxű i maxű i taguma gúxű ega Cristuaxű yaxõgügu. ⁶ Natürü yexguma yema yaxõgüxüärü äëxgacügü ga Yerucharéüwa yexmagüxű nüxű ïnüëgu ga ñuxäcü na yiňxű ga chorü nguxëëtae, rü namaä nataäegü rü taxuňma ga tacü ga togü ga mugü choxna naxägü na namaä changúexëëtaexüçèx. Natürü tama yema na äëxgacügü yixígüxűgu

charüxñü, erü nüxǖ chacuèx na Tupanapéxewa rü guxäma na wüxiguxü. ⁷ Natürü nümagü ga yema äëxgacügü, rü nüxǖ nicuèxächigü na choxǖ yiñxǖ ga namuxǖ ga Tupana na yema duüxügü ga tama Yudíugü ixígüxǖmaã nüxǖ chixuxǖcèx ga norü ore i mexǖ, yexgumarǖ ga Pedruxǖ na namuxǖrǖ ga Tupana na Yudíugümaã nüxǖ yaxuxǖcèx ga yema ore. ⁸ Rü gumatama Tupana ga Pedruxǖ mucǖ na Yudíugümaã nüxǖ na yaxuxǖ ga ore i mexǖ, rü gumatama Tupana nixī ga choxǖ mucǖ na yema duüxügü ga tama Yudíugü ixígüxǖmaã nüxǖ chixuxǖcèx ga yema ore. ⁹ Rü yemacèx ga Chaütiágu rü Pedru rü Cuáǖ ga yaxögüxǖärǖ äëxgacügü, rü nüxǖ nicuèxächigü na choxǖ naxunetaxǖ ga Tupana na chanaxǖxǖcèx i ngëma puracü. Rü yemacèx ga yema äëxgacügü, rü tomëx niyauxächigü ga choma rü Bernabé na toxǖ nüxǖ nadauxëegüxǖcèx na aixcüma namüçügü tixígüxǖ i ngëma puracüwa. Rü nümagü rü ta norü me nixī na ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixígüxǖtanüwa na tanaxüxǖ i Tupanaärǖ puracü rü nümagü i Yudíugütanüwa. ¹⁰ Rü toxna naxcèx naca na nüxǖ tarüngüxëegüxǖcèx ga yema yaxögüxǖ ga ngearǖ dïëruägxüxǖ. Rü yexicatama nixī ga toxna nüxǖ nacuèxächixëexǖ. Rü choma rü ta ngëmatama nixī i guxǖguma woetama meäma chaxüxǖ.

Pauru rü Aǖtioquíawa Pedruxǖ naxucuxë

¹¹ Natürü yixcüra ga yexguma Aǖtioquíawa naxüxgu ga Pedru, rü noxtacüma nüxǖ nüxǖ chaxñüxëë, yerǖ tama aixcüma name ga yema naxüxǖ namaã ga yema yaxögüxǖ ga tama Yudíugü ixígüxǖ. ¹² Yerǖ noxri rǖ yema

duňxügü ga tama Yudíugü ixígüxümaä nachibü ga Pedru. Natürü yexguma yéma nangugüga ñuxre ga Yudíugü ga yaxögüxü ga Chaütiágü yéma mugüxü, rü Pedru rü marü tama yema duňxügü ga tama Yudíugü ga yéma ngugüxü ga nagu íxü ga yema nacüma na Tupanacèx ínawiechëxmüpëzechiraügxü. ¹³ Rü yema togü ga Yudíugü ga yaxögüxü, rü yexguma nüxü nadaugüga yema Pedru üxü, rü nümagü rü ta nanaxüga yema chixexü rü naxcèx nawoeguchaü yema nuxcümaügxü ga nacümagü. Rü düxwa ga Bernabé rü ta natanüga naxä yema chixexü ügxü. ¹⁴ Natürü yexguma nüxü chadëuxgu na tama Tupanaärü ore i mexü tükü nguxéexüäcüma na namaxëxü yema yatügü, rü guxü ga yaxögüxüþpëxewa Pedruxü nüxü chaxñünxëe. Rü ñacharügü nüxü:

“Rü düçax i cuma na Yudíuchirëx quiixü, cuma rü tama aixcüma Yudíugücümagu quixü. ¿Rü ñuxäcü i ñuxma i cunamuxü na Yudíugücümagu naxixü i ngëma duňxügü i tama Yudíugü ixígüxü?” ñacharügü nüxü.

Yudíugü rü woo ngëma duňxügü i tama Yudíugü ixígüxü rü norü õgagu nixi i nayauxgüäxü i maxü i taguma güxü

¹⁵ Rü pemaä nüxü chixu rü toma rü aixcüma torü bucümatama Yudíugü tixígü rü Tupanaxü tacuëxgu. Rü ngëmaäcü tama duňxügü i tama Tupanaxü cuëgxü tixígü. ¹⁶ Rü nüxü tacuëxgu rü yema nuxcümaügxü ga mugü ga Moïché ümatüxü rü tama tükü nimexëe i Tupanapëxewa, erü taxucürüwama texé aixcüma naga taxñüe i

ngēma mugü. Natürü i ñuxma rü Tupana tükü nadau na imexü ega Ngechuchu ya Cristuaxü yaxõgugu. Rü yemacèx ga toma rü ta Ngechuchu ya Cristuaxü tayaxõgü na torü õgagu Tupana toxü nadauxü na timexü. Erü nüxü tacuèxgü rü tama ngēma mugügagu nixí na Tupanapẽxewa tamexü ya wüxi, erü taxucürüwama texé aixcüma naga taxinü i ngēma mugü na ngēmaäcü Tupanapẽxewa tamexüçex. ¹⁷ Rü ñuxma i yixema rü Cristuaxü tayaxõgü, rü ngēmacèx nixí i Tupanapẽxewa imexü. Natürü ngēxguma chi wüxi i ngunexügu rü yixema nagu rüxñüegu rü mugügu na ixixügagu yixígu na Tupanapẽxewa imexü, rü maneca tá nagu tarüxñüe na Cristu tükü pecaduãxëëxü. Natürü dücax, rü tama ngēmaäcü nixí erü Cristu rü tagutáma texéxü napecaduãxëë. ¹⁸ Choma rü marü nüxü charüxo na nagu charüxñüxü na mugügu chixüxügagu Tupanapẽxewa chamexü. Natürü ngēxguma chi wenaxärü naxcèx chataegugu i ngēma nuxcümaügxü i mugü rü chi nüxü charüroxgu na Cristuaxü chayaxöxü, rü chi aixcüma wüxi i pecaduãxü chixí. ¹⁹ Yerü yexguma yema mugüwa changuxgu, rü düxwa nüxü chicuèxächi na tama yanguxü ga yema mugü na choxü namexëëxü Tupanapẽxewa. Yerü taxucürüwama aixcüma naga chaxñü ga guxüma ga yema mugü. Rü ngēmacèx i ñuxma rü Cristuaxü chayaxö na Tupanapẽxewa chamexüçex rü naxcèxicatama chamaxüxüçex. Rü Cristu rü curuchagu nayu na iyanaxoxüçex ga nuxcümaügxü ga chorü maxü ga choxü yexmaxü ga yexguma yema mugügu chixüxgu. ²⁰ Rü ñuxma rü marü tama chaugümaätama ichacuèx, natürü Cristu nixí

ya chomaä icuácü erü chowa namaxü. Rü ñuxma rü Tupana Nane ya Cristuaxü chayaxõõcüma nixi i chamaxüxü i ñoma i naãnewa. Rü nüma nixi ga choxü nangechaüüxü, rü nügü inaxãxü na chauxcèx nayuxüçèx. ²¹ Rü tama nüxü chaxoxchaü i ngëma mexü ga Tupana taxcèx üxü ga yexguma nayuxgu ga Cristu. Yerü yexguma chi yema mugügu ixixügagu Tupanapëxewa imexgu, rü natücèxmamare chi nixi ga na nayuxü ga Cristu.

3

*Ñuxma rü tama ngëma mugügu taxí erü mariü
Cristuaxü tayaxõgü*

¹ Pa Chaueneëgü i Gárataanecüäx, pema rü pengëäegümare. Rü yexguma petanüwa tayexmagügu rü meäma guxâpëxewa pemaä nüxü tixu rü pexcèx tanangoxëe na ñuxäcü curuchagu taxcèx nayuxü ga Ngechuchu ya Cristu. ¿Rü texé pexü tawomüxëe i ñuxma na tama naga pexñüexüçèx i ngëma ore i aixcüma ixixü ga pemaä nüxü tixuxü? ² Rü wüxi i orecèx pexna chaca, rü ¿ñuxäcü yiixü ga penayaxuxü ga Tupanaäe i Üünexü? ¿Exna pexcèx rü yema mugü na pinguxëeëgxügagu yiixü ga penayaxuxü, rü ëxna ngëma ore i mexü ga nüxü pexñüexü rü pixõgëgxügagu yiixü? ³ Pema rü pengëäegümare rü poraäcü ípetüe. Noxri rü Cristuaxü peyaxõgü yerü Tupanaäe i Üünexü pewa napuracü. ¿Rü ñuxäcü i ñuxma i nagu perüxñüexü na wenaxarü naxcèx pewoeguxü i ngema nuxcümaxüxü i mugü i taguma maxü pexna ãxü? ⁴ Pema rü poraäcü Tupana pexü narüngüxëe. Rü chierü tama

natüçèxmamare yixīgu ga yema, erü taxucürüwa natüçèxmamare nixī. ⁵ Rü yexguma Tupana pexna namuxgu ga Naäe i Üünexü rü petanüwa naxüägu ga taxü ga mexügü ga norü poramaä naxüxü, rü ¿tacügagu nixī ga naxüäxü ga yema? ¿Pexcèx rü mugü na pinguxéexügagu yiixü ga Tupana naxüxü ga yema? Tama yemagagu nixī. Tupana rü petanüwa nanaxü ga yema taxü ga mexügü yerü nüxü peyaxogü ga norü ore ga nüxü pexñüexü. ⁶ Rü dūcax, pemaä nüxü chixu rü name nixī i nuxcümaäcü ga torü oxi ga Abráürü pixügü. Yerü Abráü rü Tupanaäxü nayaxö, rü yemacèx Tupana nüxü nadau ga na namexü. ⁷ Rü ngëmawa nüxü pedau rü ngëma duüxügü i Tupanaäxü yaxögüxü nixī i aixcüma Abráütanüxü ixígüxü i Tupanapëxewa. ⁸ Rü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nüxü nixu na ñuxäcü Tupanapëxewa tá na yamexü i ngëma duüxügü i yaxögüxü i woo tama Yudiugü ixígüxü. Rü yemaäcü nüxü nixu naxüpa ga na nangupetüxü. Yerü Tupana rü nuxcümatama Abráümaä nüxü nixu ga ñaä ore i mexü i ñaxü:

“Rü cugagu tá nüxü charüngüxü i guxüma i nachiüñaneçüäx i duüxügü”,

ñaxü. Rü yemaäcü nüxü tacuèx rü Cristu rü Abráütaa na yiixü. ⁹ Rü ngëmacèx i ñuxma rü Tupana nanayaxu i guxüma i duüxügü i yaxögüxü, yexgumarüü ga Abráü ga yaxöcüxü na nayaxuxürüü. ¹⁰ Natürü chixexüwa nangëxmagü i guxüma i ngëma duüxügü i nagu rüxñüexü na mugü yanguxéegüxügagu Tupanapëxewa yamexü. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü guxüma i duňxügü i tama aixcüma yanguxëegüxü i guxüma i ngëma mugü i ümatüxü, rü chixexüwa nangëxmagü”, ñanagürü. Erü nüxü tacuèxgü na taxucürüwama aixcüma texé yanguxëexü i guxüma i ngëma mugü. ¹¹ Rü ngëmaäcü meäma nangox na tama ngëma mugü tinguxëexüçèx yiñxü na texé Tupanapëxewa mexü. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü yíxema tümaärü õgagu Tupanapëxewa mexë, rü yíxema tá tixí ya aixcüma tükü nangëxmaxë i maxü i taguma gúxü”, ñanagürü. ¹² Natürü ngëxguma nagu rüxñüügu na mugü inguxëexüçèx yiñxü na Tupanapëxewa imexü, rü taxucèx chima tüküçü tayaxõgü. Erü Tupanaärü orewa rü ngëmachiga naxümatü, rü ñanagürü:

“Rü yíxema aixcüma meäma yanguxëexë i guxüma i mugü, rü ngëmagagu tá tükü nangëxma i tümaärü maxü”, ñanagürü. Natürü ngëma mugü rü duxwa chixexüwa tükü naga erü taxucürüwama texé aixcüma meä tayanguxëe. ¹³ Natürü ga Cristu rü nawa tükü ínanguxüxëe ga yema mugü ga chixexüwa tükü yexmagüxëexü. Rü taxcèx nixí ga chixexüwa nayexmaxü ga yexguma curuchagu nayuxgu. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa, rü ñanagürü:

“Rü guxäma ya yíxema wüxi i naïwa tükü natuxëegüäcüma yúxe, rü chixexüwa tangëxma”, ñanagürü. ¹⁴ Rü yemaäcü curuchagu nayu ga Ngechuchu ya Cristu na nüxü nangüxëexüçèx i guxüma i ngëma duňxügü i tama Yudíugü

ixígüxű, yema Tupana Abráümaä ixunetaxürüň. Rü taxcèx rü ta nayu ga Cristu na yíxema rü ta nüxű yaxögüxüçèx rü nayauxgüxüçèx i Tupanaäe i Üünexű i tamaä inaxunetaxű.

Tupanaärü uneta rü ngëma mugüarü yexera name

¹⁵ Pa Chaueneëgüx, ñuxma rü tá pemaä nüxű chixu i wüxi i cuëxruň na ñuxäcü duňxügü tacü nügümaä mexëëxű. Rü dücax, ngëgxuma chi wüxi ya yatü rü texémaä tacüçèx inaxunetagu rü chi wüxi i poperagu meä naxümatüägu i ngëma, rü taxucürüwa texé itayanaxoxeë rü ëxna tanaxüchicüü i ngëma norü uneta. ¹⁶ Rü dücax, rü yexgumarüütama nixi ga nangupetüxű ga yexguma Tupana rü Abráümaä rü Abráütaamaä inaxunetagu. Rü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü tama “Abráütaagü” ñanagürü, yerü tama muxüma ga duňxügüchiga nidexa. Natürü yema ore rü “Abráütaa” ñanagürümare, yerü wüxitama ga duňxüchiga nixi ga yadexaxű. Rü yema rü Cristuchiga nixi. ¹⁷ Rü ngëmaäcü pemaä chanangoxeë na Tupana rü Abráümaä namexëëäxű rü namaä inaxunetaxű na Cristugagu tá yiixű i duňxügüxű nangüxëëxű. Rü ngëmacèx i ñuxma rü yema Moïché ümatüxű ga mugü ga 430 ga taunecü yema unetawena ínguxű, rü taxucürüwama inayanaxoxeë ga yema Tupanaärü uneta ga nüxira Abráümaä nüxű yaxuxű. Rü ngëmacèx i ñuxma rü ta napora i ngëma uneta. ¹⁸ Rü ngëgxuma chi mugü inguxëëgüxügagu yixigu na Tupana tüxű rüngüxëëxű, rü natüçèxmamare chi nixi ga yema Tupanaärü uneta ga nüxira Abráümaä nüxű

yaxuxü. Natürü aixcüma nixí na ngetanüäcüma Abráüxü nangüxëexü ga Tupana, yerü yemaäcü marü namaä inaxuneta. ¹⁹ Rü ñuxma rü ¿tacüwa namexü ga yema mugü ga Moïché ümatüxü? Rü dütçax, Tupana rü marü Abráümaä inaxunetaguwena nixí ga duüxügüna naxääxü ga yema mugü, na yemaäcü duüxügüxü nüxü nadauxëexüçèx na ñuxäcü poraäcü pecadu naxüexü. Rü yemaäcü nixí ñuxmata ínangu ga guma Abráütaa ya Cristu. Rü gumachiga nixí ga Abráümaä inaxunetaxü ga Tupana ga noxrix. Rü yexguma ínanguxgu ga yema mugü, rü Tupana rü daxüçüäx ga norü orearü ngeruügümaäxíra nüxü nixu. Rü yemagü nixí ga nüxí Moïchémaä nüxü ixugüxü, rü nüma ga Moïché rü duüxügümaä nüxü nixu. ²⁰ Natürü yexguma Tupana Abráümaä ixunetagü, rü nümaxüchima ga Tupana nixí ga Abráümaä nüxü yaxuxü ga yema norü uneta. Rü tama togümaäxíra nüxü nixu na yemagü nüxí Abráümaä nüxü ixugüexüçèx.

Tacüçèx duüxügüna nanaxä ga Tupana ga yema mugü

²¹ ¿Rü ñuxü ñapegüxü i ñuxmax? ¿Pexcèx éxna rü yema Moïché ümatüxü ga mugü rü inayanaxoxëe i Tupanaärü unetagü? Rü dütçax, tama ngëmaäcü nixí. Yerü yexguma chi naporagu ga yema mugü na tüxna naxääxü i maxü i taguma gúxü, rü chi Tupanapéxewa time i ngëxguma meäma yanguxëegu. ²² Natürü tama ngëmaäcü nixí. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa nüxü tadau na guxüma i duüxügü rü pecadutüüwa nangëxmagüxü. Rü ngëmacèx i ñuxma rü yíxema

Ngechuchu ya Cristuaxü yaxõgütexicatama tixí ya nayauxgüxe i ngëma maxü i aixcüma mexü i Tupana tamaä ixunetaxü. ²³ Rü yexguma tauta ínanguxgu ga Cristu na nüxü yaxõgütüçèx, rü mugütüüwa tayexmagü rü tamaä inacuèx. Rü yemaäcü tixígü rü ñuxmata Tupana taxcèx nangoxëe ga Ngechuchu ya Cristu na nüxü yaxõgütüçèx. ²⁴ Rü yemaäcü ga yema mugü rü tamaä inacuèx ñuxmata Cristuxütawa tüxü nagagü na nüxü yaxõgütüçèx rü ngëmaäcü Tupanapéxewa imexüçèx. ²⁵ Natürü i ñuxma na marü núma nanguxü ya Cristu na nüxü yaxõgütüçèx, rü marü tama ngëma mugütüüwa tangëxmagü. Rü ñuxma rü marü taxucèxma tüxcüü tamaä inacuèx i ngëma mugü. ²⁶ Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuaxü peyaxõgütü, rü Tupanaxäcügü pixígü i guxâma i pemax. ²⁷ Rü ñuxma na Cristuégagu ípebaiüxü, rü Cristuarü pixígü rü núma rü pemaä inacuèx na naxrüü pixígütüçèx. ²⁸ Rü ñuxma rü Tupanapéxewa rü nüetama nixí ega woo Yudíugü pixígügu rü ëxna tama. Rü nüetama ega woo wüxi i coriarü duüxügü pixígügu rü ëxna taxúxearü duüxügü pixígügu. Rü nüetama ega woo piyatügu rü ëxna pingexgu. Erü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü na pixígütü, rü wüxitama i duüxü pixígü i guxâma i pemax. ²⁹ Rü ñuxma na Cristuarü pixígütü, rü ngëmacèx waxi nixí na aixcüma Abráütaagü pixígütü. Rü ngëmacèx i pema rü tá ta penayaxu i guxâma ga yema Abráümaä inaxunetaxü ga Tupana.

4

¹ Rü dūcax, ngēxguma wüxi i buxü yunatügu, rü ngēma buxü rü tama ngēxgumatama nanayaxu i nanatüarü ngēmaxügü. Rü woo guxüma i nanatüarü ngēmaxüärü yora yixügu, natürü ngēxürüüxü i nanatüarü puracütanüxürüümare nixü ñuxmata nayèx. ² Rü ngēmacèx nangēxma i ngēma buxüärü dauruü i namaä icuáxü rü nüxü nüxna dauxü i ngēma nanatüarü ngēmaxügü ñuxmata nawa nangu ya yima taunecü ya noxri nanatü nagu unetacü na ngēma buxü rü nügümaä inacuáxüçèx. ³ Rü yexgumarüü nixü ga tamaä nangupetüxü ga noxrix. Yerü yexguma tauta Cristuxü icuèxgu, rü natüüwa tayexmagü ga yema naäegü i chixexügü i ñoma i naänemaä icuèxgüxü. ⁴ Natürü yexguma nawa nanguxgu ga yema ngunexü ga inaxunetaxü ga Tupana, rü núma nanamu ga Nane. Rü duüxügürüü wüxi ga ngewa nabu ga guma Nane. Rü yema Moïché ümatüxü ga mugütüüwa nayexma ga yexguma nabuxgu. ⁵ Rü yemaäcü núma nangu ga Tupana Nane na tüxü ínanguxüxëëxüçèx i guxäma i yixema ga noxri mugütüüwa na iyexmagüxü. Rü yemaäcü tüxü narüngüxëë ga núma ga Tupana Nane na Nanatü ya Tupanamaä tüxü yaxuxüçèx na aixcüma naxäcügxüchi ixígüxü. ⁶ Rü Tupana pexna nanamu ga Naäe i Üünexü na pexü nüxü nadauxëëxüçèx na aixcüma naxäcügxüchi pixígüxü. Rü ngēmacèx i ñuxma rü marü name i “Pa Chaunatüx”, ñaperügü nüxü ya Tupana. ⁷ Rü ngēmacèx i ñuxma rü Tupanaxäcügxüchi quixü, rü tama wüxi i norü duüxüümare quixü. Rü ñuxma

na naxācüxüchi quiixxü, rü norü ngúchaü nixí na cuxna naxāäxü i guxüma i ḥacü i noxrü ixixü.

Pauru rü yema yaxōgütücxèx naxoegaäe

⁸ Rü ūpa ga yexguma tauta Tupanaxü pecuèxgu, rü perü tupananetagütüüwa peyexmagü rü nüxü picuèxüügü ga yema tama aixcüma Tupana ixigüxü. ⁹ Natürü i ñuxma na Tupanaxü pecuáxü rü nüma rü na pexü nacuáxü, rü ḥtüxcüü wena naxcèx pewoeguchaü i ngëma naäegü i chixexügü i ñoma i naänemaä icuègxü? ḥRü tüxcüü penaxwèxe na wena natüüwa pegü pengëxmagüxéexü i ngëma naäegü i tama aixcüma poraexü i natücèxmamare ixigüxü? ¹⁰ Rü dütçax i pemax, rü ñuxma rü ta ngëma nuxcümaügüxü i Yudíugüçümagu pexïama woo Cristuaxü na peyaxōgüxü. Erü penaxaure i ñuxre i ngunexügü rü ñuxre ya tauemacügü rü ñuxre ya taunecügü rü ñuxre i petagü, erü nagu perüxñüe na ngëmaäcü Tupanapëxewa tá pimexü. ¹¹ Rü ngëmacèx poraäcü chaxoegaäe, erü ngürüächi natücèxmamare tá nixí ga yema puracü ga petanüwa chaxüxü. ¹² Pa Chaueneëgüx, pexü chacèèxü na chauxrüü nüxü perüxoexü na nagu pexixü i ngëma Yudíugüärü mugü. Erü ñuxma na Cristuwe charüxüxü rü marü nüxü charüxo na nagu chixüxü ga yema mugü ga ūpa tama nagu pexixü. Rü dütçax, yexguma noxri petanüwa chayexmagu rü tama choxü pexo, rü ngëmacèx chanaxwèxe i ñuxma rü ta chauga pexñüe. ¹³ Rü pema rü marü nüxü pecuèx rü yexguma noxri pemaä nüxü chixuxgu ga Tupanaärü ore i mexü, rü yema na chidaawexügagu nixí ga

petanügu charüxäñxü rü pemaä nüxü chixuxü ga Tupanaärü ore. ¹⁴ Rü yema ñaaawe ga choxü yexmaxü, rü woo pexcèx rü wüxi ga wèxtümüü nixü, natürü tama choxü pexo rü tama choxü ípetëxüchi. Natürü meäma choxü peyauxgü ñoma wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü i daxüçüäx chiixürüü. Rü ñoma Ngechuchu ya Cristu chiixürüü, meäma choxü peyauxgü. ¹⁵ ¿Natürü tacü ëxna nangupetü namaä ga yema perü taäe ga noxri pexü yexmaxü? Erü pemaä nüxü chixu rü noxri petanüwa chayexmagu rü poraäcü chomaä petaäegü. Rü yexguma chi pexü natauxchagu, rü pemaä nanguxügu, rü chi pexetü peyaxu na choxna penaxäxüçèx, yerü yemaäcü poraäcü chomaä petaäegü ga yexguma. ¹⁶ ¿Natürü tacü pexü naxüpetü i ñüxmax? ¿Pexcèx rü ëxna perü uwanü chixü yerü pemaä nüxü chixu ga Tupanaärü ore i aixcüma ixixü? ¹⁷ Rü ngëma duñxügü i pexü ngúexéexü na Yudíugüçümagu na pexixüçèx, rü pegu narüxñüeneta, tama aixcüma tacü rü mexüçèx nadaugü. Erü nümagü rü toxna pexü nixigachixéexchaü na ngëmaäcü naga pexñüexüçèx. ¹⁸ Rü ngëma togü rü marü name na pegu naxñüexü, natürü nanaxwèxe na perü mexüçèx nadaugüxü i guxüguma. Rü tama name na petanüwa changëxmaguxicatama perü mexüçèx na nadaugüxü i ngëma togü. ¹⁹ Pa Chauxacügx, wenaxärü ñoma wüxi i mama ngíxäcümaä ngüxnecacürüü poraäcü pexcèx ngúxü chinge na aixcüma meä Cristuaxü peyaxögüxüçèx rü aixcüma naxcèx na pemaxëxüçèx. Rü ngëmaäcü tá chixü ñüxmatáta Cristu naxwèxexürüü pixigü i

perü maxüwa. ²⁰ Rü chierü ñuxmatama pexütaxa
changëxmagu na pemaä chidexaxüchixüçèx, rü
tama ñuxmarüü pexcèx chanaxümatümarexüçèx.
Erü ñuxma rü tama nüxü chacuèx na tacügu
pemaä charüxñünxü.

*Ore i cuèxruü i Abráüxtaxü ga Agáchiga rü
namèxüchi ga Charachiga*

²¹ Rü pema na ngëma Moïché ümatüxü i
mugütüüwa pegü pengëxmagüxëëchaüxü, rü
chanaxwèxe i chomaä nüxü pixu ngoxi aixcüma
nüxü pecuá na ñuxü ñaxü i ngëma mugü. ²² Erü
ngëma mugüwa nüxü tadau rü Abráü rü nüxü
nayexma ga taxre ga nane. Rü wüxi ga nane rü
naxütaxü ga Agáwa nüxü nayexma, rü naï ga
nane rü namèxüchi ga Charawa nüxü nayexma.
²³ Rü guma nane ga naxütaxüwa nüxü yexmacü,
rü nabu yerü yema nixi ga norü ngúchaü ga
Abráü. Natürü guma nane ga namèxüchiwa nüxü
yexmacü, rü nabu yerü yemaäcü inaxuneta ga
Tupana. ²⁴⁻²⁵ Rü pemaä nüxü chixu i ngëma ore
erü ngëmawa nangëxma i tacü i aixcüma ixixü
i pexcèx changoxëëchaüxü. Rü yema taxre ga
ngexügü rü taxre i cuèxruügü nixigü na ngëmawa
nüxü icuáxüçèx na ñuxäcü Tupana duüxügüxü
rungüxëëxü na naxütaxa nangugüxüçèx. Rü
yema nüxiraüxü ga norü ngüxëë nixi ga yexguma
Chinaïärü mèxpünewa Moïchéna naxäägu ga norü
mugü na naga naxñüexüçèx ga duüxügü. Rü
yema mugü ga Moïchéna naxäxü ga Chinaïwa rü
Agá iyixi ga norü cuèxruü. Rü yema nge ga Agá rü
naxütaxü iyixi ga Abráü rü yemacèx ga ngíxäcügü
rü ngíxrüütama togütüüwa nayexmagü rü tama

ínanguxű. Rü yemaäcü ga yema nge rü wüxi i cuèxruű iyixi nachiga i ngëma Yudíugü i ñuxma maxexű rü ngëma mugüwe rüxixű. Erü nümagü rü ñuxma rü ta natüüwa nangëxmagü i ngëma mugü ga Moïché yaxuxű ga mèxpüne ga Chinař ya Arábiaanewa ngëxmanewa. Rü ñuxma rü ta ngëma mugüga naxi rü tama nüxü narüxoe. [26-28](#) Natürü yema nge ga Abrář namèxüchi rü tama Agárüü iyixi. Rü ngïne ga Ichaá rü nabu yerü Tupanaäxű nayaxö ga Abrář ga yexguma Tupana namaä nüxü ixuxgu rü tá na nüxü nayexmaxü ga wüxi ga nane. Rü ñuxma Pa Chaueneëgx, yixema rü ta tayaxö i ngëma Tupana tamaä ixunetaxű. Rü ngëmacëx i ñuxma rü tama ngëma nuxcümaügüxű i mugütüüwa tangëxmagü. Rü ngëmaäcü Abrář namèxüchixacügürüü tixigü. Rü ngëmaäcü nüxü tadau na aixcüma Tupana yanguxëëxü i norü ore ga Abrář namèxüchichiga ümatüxü i ñaxü:

“¡Nataäe, Pa Ngecü i Ngexacücü! ¡Rü curü taäemaä rüxáixnaxű woo tagumachirëx na cuxäxäcüxű! Erü tá cuxäxäcü, rü ngëma ngexü i cuxütaxü i cuteaxü ãxäcüxüärü yexera tá cuxü nangëxma i cuxacügü”,

ñaxü. [29](#) Natürü guma Abrář nane ga naxütaxüwa nüxü yexmacü, rü chixri namaxü namaä ga guma Abrář nane ga Tupanaärü unetagagu bucü. Rü ngëxgumarüü ta i ñuxma rü yixema i Tupanaäe i Üünexügagu tüxü na nangëxmaxü i maxü, rü chixri tamaä nachopetü i ngëma Yudíugü i naxwëxegüxű na nagu ixixü i ngëma mugü ga Moïché ümatüxü. [30](#) ¿Natürü ñuxü ñaxü i Tupanaärü ore i ümatüxüwa? Rü dütçax, ngëmawa

Abráümaä nüxü nixu ga na ngíxü ínatáxüçèx ga naxütaxü ngínemaä, yerü taxucürüwama yema ngínemaä nayayauxye ga norü yemaxü ga namèxwaxüchixüçü ga naneärü tá ixixü. ³¹ Rü ngëmaäcü, Pa Chaueneëgxü, rü nüxü tadau rü tama Abráü naxütaxüxäcügürüü tixigü, erü tama ngëma mugütüüwa tangëxmagü. Natürü Abráü namèxüchixacügürüü tixigü, erü Tupanaärü unetagagu tüxü nangëxma i törü maxü.

5

Meä pegüna pedaugü na tama wena ngëma mugütüüwa pengëxmagüxüçèx

¹ Rü ñuxma ya Cristu rü marü tüxü ínanguxüxëe na tama ngëma mugütüüwa ingëxmagüxüçèx. Rü ngëmacèx name nixi i pegüna pedaugü na tama wena natüüwa pegü pengëxmagüxëexüçèx i ngëma mugü. ² ¡Rü choxü iperüxñüé! Rü choma i Pauru rü pemaä nüxü chixu, rü ngëxguma chi nagu pexixgu na pegü ípewiechëxmüpëxechiraüxü na ngëmaäcü penayaxuxüçèx i perü maxü, rü ngëxguma ya Cristu rü chi taxuwama pexü name. ³ Rü wena pemaä nüxü chixu rü ngëxürüü i yatü i nügü íwiechëxmüpëxechiraüchaüxü na ngëmaäcü Tupanapëxewa namexüçèx, rü name nixi i nüxna nacuëxächi na taxucürüwa ngëmaäcü na nayauxäxü i norü maxü ega tama aixcüma naga naxñügu i guxüma i togü i mugü. ⁴ Rü guxäma i pema i nagu rüxñüexü na Tupanapëxewa pimexü ega nagu pexixgu i ngëma mugü, rü pemaä nüxü chixu rü marü Cristuna pixigachi i ngëxgumax. Rü ngëxgumarüü ta pegü nüxna peyaxüxëe i

ngēma ngechaǖ ga noxri Tupana namaä pexǖ ngechaǖxǖ. ⁵ Natürǖ Tupanaäe i Üünexǖ nixi i tükǖ rüngǖxéexǖ na yaxögǖxǖcèx. Rǖ ngēmacèx nixi i ínanguxéexǖ na Cristugagu Tupanapéxewa imexǖ. ⁶ Rǖ ngēmacèx i ñüxma na Ngechuchu ya Cristuarǖ duǖxǖgǖ ixígǖxǖ, rǖ nüetama nixi ega woo íwiechëxmǖpëxechiraǖgu rǖ éxna tama, erǖ tama ngēma nixi i Tupanapéxewa tükǖ mexéexǖ. Rǖ ngēma Tupana naxwèxexǖ i ñüxma nixi na aixcüma yaxögǖxǖ rǖ ngēmaäcǖ yigǖ na ingechaǖgǖxǖ. ⁷ Pema rǖ meäma ipenaxǖgǖ na Cristuwe perǖxixǖ. ¿Rǖ texé éxna pexǖ nüxǖ taxoox na tama naga pexñǖexǖcèx i norǖ ore i aixcüma ixixǖ? ⁸ Rǖ pemaä nüxǖ chixu, rǖ tama Tupana ga noxri pexcèx cacǖ nixi ya yima pexǖ nüxǖ oócǖ. ⁹ Rǖ name nixi i nüxna pecuèxächie rǖ wüxitama i duǖxǖ i chixexǖ üxǖ, rǖ nanachixexée i guxǖma i togǖ i natanüxǖgǖ, ñoma wüxi i íraxǖ i pääärǖ puxééruǖ rǖ wüxi i taxǖ i päächara ipuxééxǖrǖǖ nixi. ¹⁰ Choma rǖ chayaxȫ na törǖ Cori tá pexǖ rüngǖxéexǖ na choma nagu charüxñüxǖrǖǖ nagu perǖxñǖexǖcèx. Natürǖ Tupana tá nanapoxcu i ngēma duǖxǖ i pexǖ chixeäéxéexǖ, rǖ nüetama nixi ega woo texé tixigu. ¹¹ Rǖ nümaxǖ i duǖxǖgǖ rǖ chauchiga nindexagǖ, rǖ nüxǖ nixugǖ na choma rǖ duǖxǖgǖxǖ changúexéexǖ na nügǖ ínawiǖchëxmǖpëxechiraǖxǖcèx rǖ mugǖ na yanguxéégǖxǖcèx na ngēmaäcǖ nüxǖ nangéxmaxǖcèx i maxǖ i taguma gúxǖ. Natürǖ, Pa Chaueneëgǖx, rǖ ngëgxuma chi ngēmaäcǖ duǖxǖgǖxǖ changúexéegu, rǖ tãǖ chima chowe

ningëxütanü i Yudíugü, erü tāü chima naäëwa nangux i ngëma ore i nüxü chixuxü nachiga ya Cristu ga curuchagu taxcèx yucü. ¹² Natürü ngëma duüxügü i pexü chixeäegüxü rü pexü ucuxëgüxü na pegü ípewiüchëxmüpëxechiraüxüçèx, rü çtüxcüü ëxna i nümagü i tāü noxtacüma nügü yacaugüpüxücharalexegüxü ta? ¹³ Natürü pemax, Pa Chaueneëgxü, rü Tupana pexcèx naca na ngëma mugüna ípenguxüxüçèx. Natürü ñuxma na nüxna ípenguxüxü, rü tama name i ngëmacèx pexeneärü ngúchaü pexügü. Natürü name nixi na pegü pengechaügüxü rü ngëmaäcü pegü perüngüxüegüxü i wüxicigü. ¹⁴ Erü guxüma i Tupanaärü mugü rü wüxi i muwatama nangox rü ñanagürü:

“¡Rü nüxü nangechaü i cumücü na cugütama cungechaüxürüü!”

ñanagürü. ¹⁵ Natürü name nixi i pexuäegü erü ngëxguma chi pegümaä penuëgu rü pegüchi pexaiegu, rü ngürüächi tá pegü pewoone rü tá ipeyanaxoxëe i Tupanaärü ore i pewa ngëxmaxü.

Ngëma taxüneärü ngúchaü rü tama Tupanaäe i Üünexüärü ngúchaümaä nawüxitigu

¹⁶ Pemaä nüxü chixu, rü name nixi i Tupanaäe i Üünexü naxwèxexüäcüma pemaxë. Rü ngëxguma ngëmaäcü pemaxëgu, rü tāütáma pexeneärü ngúchaü pexügü. ¹⁷ Erü ngëma taxüneärü ngúchaü rü tama Tupanaäe i Üünexüärü ngúchaümaä nawüxitigu. Rü ngëma Tupanaäxë i Üünexüärü ngúchaü rü tama taxüneärü ngúchaümaä nawüxitigu. Erü ngëma taxre i ngúchaügü,

rü nüguchi naxaie erü wüxichigü i ngëma rü tamaä inacuáxchaň. Rü ngëmacèx i pema rü taxucürüwa penaxü i ngëma pematama penaxwèxexü. ¹⁸ Natürü ngëxguma Tupanaäe i Üünexü pemaä icuègxux, rü marü tama ngëma nuxcümaügxü i mugütüüwa pengëxmagü. ¹⁹ Rü meäma nangox na ñuxäcü namaxëxü i ngëma duüxügü i naxüneärü ngúchaň ügxü, rü naí i ngemaä maxëxü, rü airugürüümare ixígüxü. Rü tama naxäneë na tacü rü chixexü naxügxü. ²⁰ Rü tupananetachicünèxägxü i nicuèxüügü, rü nayuüe rü nangöwxewegü, rü aigu narüxñüe, rü nachoxügawewegü, rü toguchi naxaie norü ngëmaxügucèx, rü nanuxwewegü, rü duüxüguxü naxucuxëgü na to i nguxëetaegu naxixücèx, rü ngëmaäcü nayatoye i duüxügü na tama wüxigu naxñüexücèx. ²¹ Rü togüarü ngëmaxügucèx nixäüxächigü, rü nangäxëwewegü, rü peta naxüguecha, rü nanaxügü i muxüma i togü i chixexügü i ngëxgumarüü ixixü. Rü ngëmacèx, wena pemaä nüxü chixu rü guxüma i ngëma duüxügü i ngëmaäcü maxëxü, rü nataxüttáma i nachica i ngextá Tupana äëxgacü íyíixüwa. ²² Natürü ngëxguma Tupanaäe i Üünexü tamaä icuègxu, rü nüma nixi i tüxü nangüxëexü na yigü ingechaügxücèx, rü itaäegüxücèx, rü meä yigümaä imaxëxücèx, rü yaxna namaä ixinüexücèx i togü, rü togümaä imecümagüxücèx, rü togüxü rüngüxëegüxücèx, rü aixcüma yanguxëexücèx i ngëma nüxü ixuxü. ²³ Rü ngëxgumarüü ta Naäe i Üünexü tüxü narüngüxëe na tama chixexümaä nataeguxëexücèx ega togü

chixexű tamaã üxgux. Rü tükű narüngűxẽẽ na meãma yigünatama idauxűcèx na tama chixexűgu iyixűcèx. Rü nataxuma i mugü i nachuxuxű na naxüxű i ngëma mexügü. ²⁴ Rü ngëma duňxügü i aixcüma Ngechuchu ya Cristuarü duňxügü ixígüxű, rü marü nüxű narüxoë ga yema nuxcümaňxű ga norü maxű ga chixexű, rü yema naxüneärü ngúchaügü ga chixexű, rü guxüma ga tacü ga to ga ngúchaü ga tama mexü. ²⁵ Rü ñuxma na Tupanaäe i Üünexű tükna naxãxű i törü maxű, rü name nixi i nüma törü maxümaã na inacuáxű. ²⁶ Rü tama name i yigü ítarüta rü togümaã tanuäe, rü bai na tacücèx ixãňxächixű.

6

Name nixi guxäma ipema rü pegü perüngűxẽëgü i wüxicigü

¹ Pa Chaueneëgüx, ngëxguma chi texéxű pedeňxgu na tacü rü chixexűgu tanguxű, rü pema na Tupanaäe i Üünexű naxwèxexüäcüma na pemaxëxű, rü name nixi i tükű pengechaüäcüma tükű perüngűxẽẽ na itayarüwëxächixűcèx. ¡Natürü pexuäegü i wüxicigü, na tama pema rü ta nagu peyixűcèx i ngëma chixexű! ² ¡Rü pegü perüngűxẽëgü i ngëxguma texé petanüwa guxchaxügü tükű ngëxmagu! Erü ngëxguma ngëmaäcü pegü perüngűxẽëgu, rü ngëmaäcü tá peyanguxẽë i ngëma Cristu pexü muxü. ³ Rü ngëxguma texé nagu rüxñügu na wüxi i tacü tixixű, rü tögütama tawomüxẽë, erü Tupanapëxewa rü taxuňmachirëx tixi. ⁴ Rü ngëmacèx i wüxicigü, rü name nixi i tögüarü maxütama tangugü.

Rü ngẽxguma namexgu i tümaärü maxü, rü tügümaä tátama tataäe, rü taxucèxma tüxcüü togüarü maxüwa tügü tangugüarü maxüäx.⁵ Erü tanaxwèxe ya wüxicigü na tümaärü maxünatama tadauxü i Tupanapẽxewa.⁶ Rü yíxema nayaxuxé i nguxéëetae i Tupanaärü orewa rü name nixí na tümaärü nguxéëerüümaä tangauxü i gúxü i tümaärü ngẽmaxügü.⁷ ¡Rü pexuãëgü na tama ípetüexüçèx i perü maxüwa! Erü taxucürüwa texé Tupanaxü tawomüxéé. Rü yíxema chixexü üxe, rü chixexü tá tayaxu. Rü yíxema mexü üxe, rü mexü tá nixí i tayaxuxü.⁸ Rü yíxema tümaxüneärü ngúchaü üxe, rü ngẽma tümaxüneärü ngúchaü rü tá yuwa tükü naga. Natürü yíxema Tupanaäe i Üünexüärrü ngúchaü üxe, rü ngẽma Tupanaäe i Üünexüwa tá tanayaxu i maxü i taguma gúxü.⁹ Rü ngẽmacèx tama name na nüxü rüchauexü na mexü ixüexü. Erü ngẽxguma chi tama nüxü rüchauegu, rü düxwa mexü tá tayaxu i Tupanaxütawa.¹⁰ Rü ngẽmacèx ngẽxguma tükü nangẽxmagu na tacümaä togüxü rüngüxéëxü, rü name nixí i guxäxüma tarüngüxéé. Natürü yexera tanaxwèxegü na nüxü rüngüxéëgüxü i ngẽma taeneëgü rü taeyëxegü i yaxõgüxü.

Pauru rü nüxü narümoxë ga yema yaxõgüxü, rü nayaxucuxëgü

¹¹ Rü nuã tá ichanaxügü na chomaxüchima choxmẽxmaä pexcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. ¡Rü düçax, nüxü pedèux i ngẽma choma chaxümatüxü na ñuxäcü natamatüxü!¹² Rü ngẽma Yudíugü i pexü ngúexéëxü na pegü ípewiechëxmüpẽxechiraügxüçèx, rü

ngēmaäcü pexǖ namu erǖ nanataäexëegüchaǖ i ngēma togǖ i Yudíugǖ na tama naxchi naxaiexǖcèx nagagu na Ngechuchu ya Cristu ga curuchagu yucüaxǖ na yaxögüäxǖ. ¹³ Erǖ woo i nümagǖ na ínawiǖchëxmüpëzechiraǖxǖ, rǖ tama nayanguxëe i guxǖma i mugǖ. Natürǖ nümagǖ rǖ nanaxwèxegǖ na pegǖ ípewiǖchëxmüpëzechiraǖxǖ, na yixcama nügǖ yacuëxǖügxǖcèx rǖ togǖ i Yudíugümaä nüxǖ na yaxuxǖcèx na pema rǖ ta naxrǖ nagu pexixǖ i ngēma nuxcümaügxǖ i mugǖ. ¹⁴ Natürǖ i choma rǖ chaugǖ chicuëxǖ erǖ nüxǖ chayaxȫ ya törǖ Cori ya Ngechuchu ya Cristu ga curuchagu yucǖ. Rǖ ngēmacèxicatama nixī i chaugǖ chicuëxǖxǖ. Rǖ ñuxma na Cristu ga curuchagu yucüaxǖ chayaxȫxǖ, rǖ marǖ tama nagu charüxñǖ i ñoma i naäne rǖ norǖ ngēmaxǖgǖ. Rǖ ngēxumarǖ i ñoma i naäne rǖ marǖ tama choxǖ nacuáxchaǖ. ¹⁵ Erǖ ngēguma Ngechuchu ya Cristuarǖ duǖxǖgǖ ixígügu, rǖ Tupanapëxewa rǖ taxuǖma nixī i ngēma na íiwiechëxmüpëzechiraǖxǖ rǖ ëxna tama. Natürǖ ngēma aixcüma napëxewa mexǖ nixī na naxüchicüüxǖ i törǖ maxǖ na ngexwacaxǖxǖ i duǖxǖgǖ ixígüxǖcèx. ¹⁶ Rǖ Tupanana naxcèx chaca na pexǖ nataäexëegüxǖcèx rǖ nüxǖ pengechaütümüügxǖcèx i guxäma i pema i aixcüma yanguxëegüxe i ngēma pemaä nüxǖ chixuxǖ, rǖ guxäma ya yíxema aixcüma Tupanaärǖ duǖxǖgǖ ixígüxe. ¹⁷ Rǖ ñuxmawena rǖ tama chanaxwèxe na texé tacǖ rǖ guxchaxǖgǖ choxna ãxǖ. Erǖ choma rǖ aixcüma törǖ Cori ya Ngechuchuarǖ duǖxǖ chixī. Rǖ ngēma chorǖ oxrigüchica i chowa ngēxmagüxǖwa nüxǖ pecuèx

na aixcüma yiñxü i ngëma. 18 Pa Chaueneëgüx,
chanaxwèxe i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu
pexü narüngüxëe i guxâma i pemax. Rü ngëmaäcü
yiñ.

Rü nuâma pexna,
Pauru

**Tupanaarü Ore i Törü Cori ya Ngechuchu ya
Cristuchiga**
New Testament in Ticuna (PE:tca:Ticuna)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ticuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ticuna

tca

Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ticuna

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

9d5dc22a-30be-5d26-85a9-76047f4c89e6